



Pettumust tekitavate kaantega raamat

Charlotte Roche "Märgalad"
Hea Lugu 2013

Otsides raamatukogust uut raamatut, mida laenutada, hakkas 2008. aastal Saksamaal ilmunud Charlotte Roche teos "Märgalad" oma silmapaistva välimuse ja nime tõttu kohe silma. Erkroosade kaantega raamatu esikaanel on üksik pooleks lõigatud ploom. Lugesin enne raamatu laenutamist ka raamatu tagakaanelt tutvustust ja viies selle kokku raamatu pealkirjaga, oli selge, mida see üksik ploom erkroosal taustal sümboliseerib - vagiinat. Peale teose läbi lugemist tekitab teose kaas ning ka raamatu kirjeldus minus hoopis segadust.

Teose autor Charlotte Roche sündis 1978. aastal Suurbritannias, kuid kasvas üles ja elab siiani Saksamaal. Romaani "Märgalad" kirjutas ta on oma saatejuhi töö kõrvalt, saatejuhina on ta Saksamaal väga tunnustatud. See teos oli tema kirjanduslik debüüt, mida on Saksamaal müüdnud üle 1,5 miljoni eksemplari. Tema teine teos "Sülepalved" ilmus 2011. aastal, selles raamatus on vihjeid ka tema isikliku elu tragöödiadele: 2001. aastal hukkusid autoõnnetuses C. Roche kolm venda, kes olid teel tema enda pulma.

"Nii kaua kui mäletan, on mul olnud hemorroidid. Palju, palju aastaid mõtlesin, et ei tohi sellest kellelegi rääkida. Sest hemorroidid tekivad vaid vanaisadel." Selle tõdemusega alustab Helen, teose "Märgalad" peategelane, enda tutvustamist raamatu lugejatele. Helen on 18-aastane tüdruk, kes elab 21. sajandi Saksamaal ning sattub haiglasse, sest lõikas kogemata raseerimise käigus hemorroidi sisse. Just haiglas kogu romaani tegevus toimubki, kui välja arvata mõned seigad, mida Helen haiglas olles varasemast meenutab. Heleni ema on väga konservatiivsete vaadetega, seda ka hügieeni osas. See on aga Heleni vaated muutnud ema omadele vastupidiseks ning ta keeldub tunnistamast tavapäraseid käitumisnorme, mis puudutavad inimkeha, ning samuti ei usu ta, et oma suguorganeid tuleks puhtana hoida.

Haigla on aga veelgi steriilsem kui tavapärane inimkeskkond ning see muudab Heleni eriti mässumeelseks ja ta üritab haiglat endale meeldivamaks muuta. Näiteks jättis Helen haiglalifti oma verise tampooni ning jälgis põnevusega, kuidas järgmised liftisisenejad sellele reageerivad. Tampoone meisterdab Helen endale ise, sest ta ei soovi tööstust, mis tegeleb naiste hügieenitoodete tootmisega, toetada. Lisaks on Helenil on kinnisidee ka oma kehamahlade osas. Ta peab isegi nende söömist täiesti loomulikuks tegevuseks. Lapsi Helen ei soovi, sest kõik tema perekonna naised on tema arvates hullud. Seetõttu steriliseeris Helen end niipea, kui 18 sai ja enam selleks vanemate luba ei vajanud. Küll aga peab Helen oma lasteks hoopis avokaadoseemneid, mida ta kasvatas isegi haiglas oma palati aknalaual. Kuid ega ta sedagi teinud viisil, kuidas normaalselt taimi kasvatatakse. Helen pani avokaadoseemned endale mõneks ajaks vagiinasse, et ta need siis justkui ise välja sünnitada saaks.

Peale hügieeni eiramise oli Heleni eesmärgiks oma lahutatud vanemate abielu taastamine. Seetõttu



oli Helen väga õnnelik, et ta haiglas on, sest sinna tulevad ju tema isa ja ema, kes muidu üldse ei kohtu, teda vaatama. Ta üritab kutsuda oma vanemaid ühel ajal haiglasse end vaatama, kuid see ebaõnnestub iga kord. Kui Helenile tehakse haiglatöötajate poolt juba vihjeid, et ta lastakse varsti koju edasi paranema, otsustab Helen oma paranevat haava ise lõhestada, et ta kauemaks haiglasse jääma peaks. Paraku ei too seegi Heleni jaoks oodatud tulemusi.

Teoses on väga mahlakas keelekasutus, mis muudab teoses kirjeldatu eriti õõvastavaks. Selle tõttu oli mul endalgi peale mõnekümne lehekülje lugemist tunne, et see raamat on lihtsalt rõve ja ma ei taha seda edasi lugeda. Lugemist jätkasin ma siiski, sest ma ootasin väga, et lõpus juhtub midagi, mis eelnevalt loetule tähenduse annaks. Pidin siiski pettuma, sest ka peale raamatu lõpplahendust ei leidnud ma mingit lahendust ega ideed.

Teos "Märgalad" pani mind mõtlema praegu naiste seas väga populaarsele E. L. Jamesi teosele "Viiskümmend halli varjundit". Mõlemad raamatud on kirjutatud, et inimesi intrigeerida. Lisaks kasutavad mõlemad raamatud naiste kohta stereotüüpe, mis on aga täiesti erinevad. Teoses "Märgalad" jälgiti Heleni kujutamisel stereotüüpi, millega tihti peale ka feministe seostatakse. Ma kutsuksin seda "eriti segase ja alati kiimase naise stereotüübiks". Romaani "Viiskümmend halli varjundit" naispeategelane Anastasia aga kujutab endast stereotüüpset haavatavat ning oma seksuaalsusest mitte eriti teadlikku neiu.

Mis ajas mind aga peale teose "Märgalad" lugemist nii segadusse? Teose kirjeldus lubab, et see provokatiivne romaan hakkab vastu naisteajakirjade steriilsele esteetikale andardiseeritud käsitlusele. Ainuke koht, kus teoses mainiti midagi, ning naise keha st
:mida saaks naisteajakirjadega siduda, on see Heleni öeldu "*Kuna olen seesmiselt väga raseerimise vastu, teen seda alati liiga kiiresti ja ägedalt. Just nii tekitasin endale selle anaallõhe, mille pärast leban nüüd siin haiglas. Kõiges on süüdi ladyshave. Feel like Venus. Be a goddess!*" Ma lootsin, et teos keskendub rohkem naistega seotud standarditele. Teosest alvad ei tulnud aga Heleni puhul küll välja, miks naisteajakirjade loodud standardid h
.oleksid

Heleni avokaadoseemnete kasvatamisest lugedes mõtlesin ma, miks raamatu kaanel lahtilõigatud ploomi asemel hoopis avokaado ei ole. Hiljem sain ma teada, et Saksamaal ilmunud originaali kaanel on küll poolik avokaado. See tekitab küsimuse, miks Eestis raamatukujundajad selle tähtsa detaili ära muutnud on.